

STATSVETENSKAPLIGA
INSTITUTIONEN

CENTRUM FÖR EUROPASTUDIER

Ett enat Europa med en enad utrikesminister?

En kontrasterande jämförelse mellan den Höga
Representanten och Tysklands utrikesminister

Julia Strandqvist

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet / Kandidatuppsats i Europakunskap EU1540
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT18
Handledare:	Markus Johansson
Examinator:	xx
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to gain a deeper understanding for the High Representative, and whether or not this position is equivalent to a foreign minister. Earlier research has mainly focused on the implementation of the High Representative after the Lisbon Treaty, its role and its relationship to the European Council. In order to determine whether the High Representative is equivalent to a foreign minister or what their differences are, this study first defined an ideal foreign minister to resolve if the High Representative has adopted the actual role of a foreign minister. Later on, the study conducted a comparison with the German foreign minister. The material used are speeches made by these concerning the Iran deal and the Ukraine crisis. By doing a qualitative content analysis of the speeches, the results indicate that the High Representative is not equivalent to a foreign minister, as it cannot act autonomously and lacks some aspects of the implementation. Nevertheless, the conclusions show that neither the German foreign minister or the High Representative, acts as an ideal foreign minister. This proves that the High Representative is acting more as an actual foreign minister than an ideal one.

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT18
Handledare:	Markus Johansson
Examinator:	xx
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)
Antal ord:	12 985
Nyckelord:	High Representative, Foreign Minister, EU, Germany

---

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
1.2 Disposition	2
2. Forskningsöversikt och teoretiska förväntningar	3
2.1 Forskningsöversikt	3
2.1.1 Den Höga Representanten innan och efter Lissabon	3
2.2 Teori och teoretiska förväntningar	6
2.2.1 Att definiera en utrikesminister.....	7
2.2.2 Att definiera ledarskap	8
2.2.3 Rollteori.....	10
2.2.4 Analysschema	11
3. Material och metod	14
3.1 Material	14
3.1.1 Motivering av Tyskland som fall	14
3.1.2 Motivering av fallstudier.....	16
3.1.3 Motivering av tal som analysmaterial	17
3.2 Val av metod	19
3.2.1 Innehållsanalys.....	20
3.3 Vetenskaplig utgångspunkt	21
4. Resultat och analys.....	22
4.1 Ledarskap och autonomt agerande.....	22
4.2 Relationer, intressen och implementering.....	27
5. Slutsats	33
Referenslista	37
Bilagor.....	43
Bilaga 1	43

Tabell och figurförteckning

Tabell 1. Analysschema	11
------------------------------	----

1. Inledning

Europeiska Unionen startade som ett fredsprojekt 1950 och har sedan dess utvidgats och utvecklats till ett av världens största globala samarbeten. Med 28 medlemsstater har EU:s inflytande på den globala arenan ökat, vilket gör frågan kring den externa representationen allt viktigare. Inom EU finns det många framträdande regeringschefer såsom Tysklands Angela Merkel och Frankrikes Emmanuel Macron, men också ordföranden för institutioner såsom kommissionens Jean-Claude Juncker, Europaparlamentets Antonio Tajani och europeiska rådets Donald Tusk samt den Höga Representanten Federica Mogherini. Detta innebär att det finns en otydlighet gällande vem som faktiskt representerar EU externt och vem som har befogenheter att agera för hela unionen. EU sökte därför en röst, som kan tala för hela unionen (Thym, 2011, s. 456), och den Höga Representanten blev lösningen (Helwig, 2013, s. 238)

Lösningen fanns i Lissabonfördraget där rollen som extern representation gavs till den Höga Representanten genom att stärka och utöka dennes befogenheter. Trots detta, fanns det både en osäkerhet och en ovilja från medlemsstaterna att lämna ifrån sig den externa representationen till en gemensam aktör (Koehler, 2010, s. 60). Det innebär att den Höga Representanten och medlemsstaterna har likartade befogenheter och ansvar för EU:s utrikespolitik (Koehler, 2010, s. 60). I den europeiska konstitutionen fanns det en förhoppning om att göra den Höga Representanten till en gemensam utrikesminister. Detta förslag röstades dock ner av medlemsstaterna, men de befogenheter som den Höga Representanten ändå fick motsvarar i mycket en utrikesministers.

Tidigare forskning har haft ett stort fokus på den Höga Representanten, dennes roll och implementering, och även relation till medlemsstaterna i europeiska rådet (Missiroli, 2010; Helwig, 2013; Dijkstra, 2011). Det finns således en lucka i forskningen om den Höga Representanten, rörande dennes befogenheter i relation till en utrikesminister och hur dessa befogenheter påverkar retoriskt agerande i olika politiska situationer. Denna studie kommer därmed att fokusera på luckan i tidigare forskning, och avser göra en kontrasterande jämförelse mellan den Höga Representanten och en utrikesminister, för att undersöka hur deras retoriska agerande i konflikt och förhandling skiljer sig åt. Det är således den Höga Representanten som är i fokus för studien och utrikesminister kommer vara jämförelseobjektet. Den Höga Representanten kommer här att jämföras mot Tysklands

utrikesminister, då Tyskland och EU dels har liknande politiska system och dels har Tyskland agerat ledande både inom och utanför EU. Tyskland kommer sålunda vara fallet som jämförs med men inte i fokus för studien, då studien istället ämnar dra mer generaliserande slutsatser kring den Höga Representantens agerande gentemot en utrikesminister. De politiska händelser som studien kommer utgå ifrån är Iranavtalet och Ukrainakrisen, eftersom både Tyskland och den Höga Representanten har haft betydande roll i dessa situationer. Vidare har även dessa händelser aktualiserats ytterligare den senaste tiden, då president Trump hotar att lämna Iranavtalet och Rysslands påstådda attack mot ukrainska örlogsfartyg.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att få en djupare förståelse för den Höga Representanten och om denne, trots sina befogenheter, ändå retoriskt agerar som en utrikesminister. Detta är intressant eftersom det har funnits en ambition om en gemensam utrikesminister och en önskan om att tala med en röst (Thym, 2011). Vidare är detta också intressant i diskussionen om ökad integration och samarbete, som bland annat Frankrikes president Emmanuel Macron har uppmärksammat och argumenterat för.

Forskningsfrågan som uppsatsen ämnar besvara är således: *På vilket sätt skiljer sig den Höga Representantens retoriska agerande från en utrikesministers i förhandling och konflikt?*

1.2 Disposition

Inledningsvis kommer uppsatsen att behandla bakgrunden till den Höga Representanten och den tidigare forskning som har gjorts om denne. Vidare diskuteras teoretiska förväntningar och teori, som inkluderas av en utrikesministers befogenheter och roll samt ledarskap och rollteori. Därefter presenteras även analysens schemat i teoriavsnittet, då det är förankrat i teorin. Sedermera kommer en genomgång av materialet och metoden som skall användas för studien, som följs av resultatet och analysen av studien. Avslutningsvis kommer en diskussion om vilka slutsatser som kan dras och förslag till vidare forskning.

2. Forskningsöversikt och teoretiska förväntningar

2.1 Forskningsöversikt

Forskningsöversikten kommer innehålla både en bakgrund till den Höga Representanten och en överblick till tidigare forskning.

2.1.1 Den Höga Representanten innan och efter Lissabon

Början för EU:s gemensamma utrikespolitik var i Maastrichtfördraget 1992, där det beslutades att presidentskapet skulle ansvara för implementering av policybeslut och för den externa representationen. Dock insågs svagheter med denna utformning, vilket var bristen på en kontinuerlig representant. I Amsterdamfördraget 1997 åtgärdades detta genom att implementera den Höga Representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Denza, 2012, s. 482). Enligt Amsterdamfördraget var den Höga Representantens främsta uppdrag att assistera europeiska rådets president med dennes arbete, men när förhandlingarna inför Lissabonfördraget diskuterades var den allmänna åsikten att den Höga Representantens befogenheter borde stärkas (Denza, 2012; Koehler, 2010). Syftet med att stärka befogenheterna var dels för att öka effektiviteten och dels för att stärka EU:s internationella roll. Därför fanns det tre punkter inför förhandlingarna som ansågs vara särskilt viktiga att stärka, vilket var följande: mer självständighet från Europeiska Rådet och möjlighet att lägga fram förslag, en starkare internationell roll samt en enhetlig representation (Denza, 2012, s. 482).

Innan Lissabonfördraget röstades igenom och implementerades, fanns det en artikel i Europeiska konstitutionen som syftade till att göra den Höga Representanten till EU:s gemensamma utrikesminister, vilken röstades ner av medlemsstaterna och ersattes med den Höga Representanten. I den europeiska konstitutionen som inte ratificerades av medlemsstaterna står det följande: ”Europeiska rådet skall med kvalificerad majoritet och med godkännande av kommissionens ordförande utnämna unionens utrikesminister” (Europeiska gemenskaperna, 2005). I artikel 28 står det även att denna utrikesminister skulle leda utrikes- och säkerhetspolitiken genom propositioner till rådet och implementeringen av beslut. Vidare skulle också utrikesministern vara mötesordförande i rådets utrikesfrågor och vara vice

ordförande för kommissionen (Europeiska gemenskaperna, 2005). Ytterligare skulle denna utrikesminister ansvara för relationen med andra stater och framföra ställningen som EU tar i olika frågor (Europeiska gemenskaperna, 2005). Den europeiska konstitutionen skulle ersätta de tidigare fördragen, men då Frankrike och Nederländerna motsatte sig konstitutionen började istället förhandlingarna inför Lissabonfördraget (Devuyst, 2013). Ändringarna som gjordes var att tillsätta den Höga Representanten, istället för en utrikesminister. Befogenheterna som denne däremot fick var desamma, men med förklaringen om att dessa befogenheter inte fråntar medlemsstaternas självbestämmande över utrikes- och försvarspolitik (Lissabonfördraget, 2018). Detta bidrar till att det finns en motsägelse i fördragen, då den Höga Representanten fått en starkare roll samtidigt som medlemsstaternas befogenheter förblivit desamma som tidigare (Koehler, 2010, s. 60). Följaktligen bidrar detta till att den Höga Representantens roll är oklar, eftersom det finns en osäkerhet huruvida den Höga Representanten ska styra utrikespolitiken själv eller utföra det som medlemsstaterna bestämmer (Thym, 2011, s. 457).

Ambitionerna om en utrikesminister eller om den Höga Representanten grundar sig i att EU:s utrikespolitik tidigare varit osammanhängande och oenhetligt, vilket försvårat arbetet. Anledningen beror på att EU dels har en vertikal och dels en horisontell maktindelning som gör det svårare att nå konsensus och att fatta beslut. Den vertikala maktindelningen är den mellan EU och medlemsstaterna medan den horisontella maktindelningen är den mellan institutioner inom EU (Koehler, 2010, s. 58). Syftet med Lissabonfördraget var sålunda att få en mer gemensam och strukturerad utrikespolitik, vilket löstes med att stärka den Höga representantens roll vertikalt och att överlåta ansvaret för det horisontella arbetet (Koehler, 2010, s. 59). Den oenhetlighet som fanns i utrikespolitiken är något som forskare också har belyst som anledningen till förändringen i Lissabonfördraget (Aggestam & Johansson, 2017; Baldi & Pizzimenti 2013; Helwig, 2013; Missiroli, 2010).

Vidare var syftet också att EU:s internationella roll skulle stärkas, då EU skulle få en mer enhetlig och gemensam utrikespolitik (Koehler, 2010, s. 71). Dock finns det en problematik med Lissabonfördraget som även nämnts tidigare, rörande balansen mellan medlemsstaternas suveränitet och den Höga Representantens agerande, eftersom det måste finnas någon form av sambestämmande (Helwig, 2013, s. 252). Problematiken handlar om vem som skall agera när och i vilken situation, sålunda om det är den Höga Representanten eller medlemsstaterna som skall agera.

Missirolis (2010) studie undersöker hur implementeringen av Lissabonfördraget har utförts och hur det nya systemet skulle förbättra den Höga Representantens arbete. Slutsatsen från denna studie är att Lissabonfördraget har många förbättringar även om det finns mycket kvar att göra, och att EU ännu inte har en röst eller ledare som effektivt kan styra utrikespolitiken. Också Crum (2007) har haft ett mer institutionellt fokus och på utformningen av den Höga Representanten. Dock är denna skriven innan Lissabonfördraget ratificerades, vilket gör att fokus för studien är huruvida Europaparlamentet hade öka sitt inflytande genom den Höga Representanten. Det finns således en viss mängd forskning om systemet kring den Höga Representanten och hur detta påverkar institutionellt. Vidare har också Bardi och Pizzimenti (2013) studerat utformningen av den Höga Representanten och menar att positionen är mellanstatlig, då den fortfarande är beroende av europeiska rådet och medlemsstaterna. Mellanstatlighet och överstatlighet är två vanliga begrepp inom Europakunskap. Mellanstatlighet innebär ett samarbete mellan stater och att staterna fortfarande har möjlighet att använda veto, och motsätta sig förslag. Besluten är emellertid inte bindande. Överstatlighet, däremot, betyder staten har gett upp en del av suveräniteten och måste följa det som beslutas i organisationen som i det här fallet är EU (Schlenker, 2015, s. 582).

Det här har även Helwig (2013) studerat, och menar att den Höga Representantens position är mellanstatlig, då dennes agerande beror på medlemsstaterna godkännande. Detta innebär att den Höga Representanten inte kan agera autonomt. Förväntningarna var dock något annat inför implementeringen av denna position. Det fanns nämligen en önskan om att få en gemensam röst, men begränsningar har inneburit att detta inte varit möjligt. Koehler (2010) menar istället att den Höga Representantens position är både av mellanstatlig och överstatlig karaktär, då representanten dels väljs in som en del av kommissionen och dels av europeiska rådet. Detta beror på att den Höga Representanten ska förhålla sig till både medlemsstaternas intressen och europeiska intressen, vilket håller Amadio Viceré (2016) med om. Han menar att det är möjligheten att lägga fram förslag, i egenskap av kommissionär som gör positionen till både mellanstatlig och överstatlig (Amadio Viceré, 2016). Den Höga Representationen är sålunda av en hybridinstitutionell karaktär, som innehar både mellanstatliga och överstatliga kompetenser (Missirolis, 2010, s. 430).

Förutom positionens karaktär, har Koehler (2010) också studerat hur Lissabonfördraget effektiviserade utrikespolitiken i EU, och hävdar att det har effektiviserats men att det

fortfarande är långt kvar till det ursprungliga målet om en gemensam utrikesminister. Vidare har Dijkstra (2011) studerat om storleken av staten som innehar presidentskapet påverkar om det är den Höga Representanten eller ordföranden som agerar i politiska situationer, och menar sedan i slutsatsen att storleken på staten påverkar agerandet. Studien grundas i en jämförelse av två fall, där det ena är innan Lissabonfördraget och det andra efter, vilket bidrar till att Dijkstra (2011) sedan drar slutsatsen att presidentskapet har fått en mindre framträdande roll sedan fördragsförändringarna. Det beror främst på tre anledningar: att reglerna inte är lika relevanta i praktiken, att EU måste förhålla sig mer till internationell politik än tidigare och att en extern representation är viktig för internationella nätverk (Dijkstra, 2011, s. 17).

De studier som har gjorts kring den Höga Representanten har följaktligen främst fokuserat på implementeringen och utformningen efter Lissabonfördraget samt relationen mellan europeiska rådet och den Höga Representanten. Vidare har också studier fokuserat på befogenheterna och vilken roll som den Höga Representanten bör ta och har tagit i tidigare händelser. Denna uppsats ämnar istället att undersöka på vilket sätt den Höga Representanten skiljer sig från en utrikesminister rörande retoriskt agerande i olika politiska situationer, då det har funnits en ambition om att den Höga Representanten ska vara EU:s utrikesminister. Därför blir detta en liknande studie som Dijkstra (2011) gjorde, men en jämförelse med en utrikesminister och inte rådets ordförande.

2.2 Teori och teoretiska förväntningar

För att kunna studera på vilket sätt det retoriska agerandet mellan den Höga Representanten och en utrikesminister skiljer sig åt, måste först de teoretiska förväntningarna på retoriskt agerande definieras. I denna uppsats kommer de teoretiska förväntningarna utgå ifrån en utrikesministers standardbefogenheter och roll, men också ledarskap och rollteori. Det är centralt för uppsatsen att definiera utrikesministerns roll för att kunna fastställa om den Höga Representanten tagit rollen som utrikesminister för EU. Definitionen kommer också vara i grund för analysen och kontrasteringen med den tyska utrikesminister, för att avgöra huruvida det faktiska agerandet skiljer sig åt. Den här delen kommer inledningsvis diskutera en

utrikesministers standardbefogenheter, följt av ledarskap och rollteori, samt avslutningsvis analys-schemat som uppsatsen kommer utgå ifrån.

2.2.1 Att definiera en utrikesminister

Under många decennier fanns det en önskan om en gemensam röst för EU (Thym, 2011, s. 456). Därför stärktes den Höga Representantens befogenheter i Lissabonfördraget, och fick en ökad förmåga att lägga fram policyförslag och en starkare internationell roll, men inte titeln utrikesminister (Denza, 2012, s. 485). En utrikesminister kan på egen hand bestämma vilken ställning en stat skall ta i en specifik fråga, vilket den Höga Representanten inte kan göra. För att den Höga Representanten skall kunna ta ställning i en fråga, krävs det konsensus mellan medlemsstaterna, och kommer de inte överens får inte den Höga Representanten uttala sig (Thym, 2011, s. 456). Detta bidrar till att det kan ta tid innan EU officiellt uttalar sig om en situation. Den tidigare forskningen lyfter således fram att skillnaden mellan en utrikesminister och den Höga Representanten är autonomi. Den Höga Representanten har 28 medlemsstater att förhålla sig till och får inte agera förrän konsensus är nåd, vilket gör det svårare att agera autonomt. En utrikesminister måste istället förhålla sig till ett parlament, vilket innebär att båda har begränsningar rörande autonomi, men att den Höga Representanten har fler aktörer att förhålla sig till.

Utifrån litteraturen och nationella beskrivning av en utrikesministers roll och befogenheter, har jag identifierat de fem huvudsakliga funktionerna som en utrikesminister bör ha. Dessa fem funktioner blir således definitionen för en idealutrikesminister. En standardutrikesminister skall ansvara både för statens utrikespolitik och statens relationer med omvärlden, vilket bland annat innefattar att delta i konferenser och möten, men också hur man väljer att agera mot andra stater och organisationer. Utrikesministern ska även ansvara för Utrikesdepartementet, som i sin tur har flera ansvarsområden. Utrikesdepartementet ska förbereda ärenden för utrikesminister, för att sedan kunna ta beslut och företräda staten i dessa ärenden (Regeringskansliet, 2018). Ytterligare en huvudfunktion för en utrikesminister, utöver att representera landet och ansvar för utrikesdepartementet, är att stödja, hjälpa och skydda sina medborgares intressen utomlands (Poland, 2018). Denna funktionen är mer abstrakt i det avseendet att medborgarnas intressen utomlands kan bero mer på kontexten och situationen. Vidare ska även en idealutrikesminister implementera de policybeslut som fattas

både i parlamentet och i EU, samt övervaka implementeringen av dessa beslut. En utrikesminister vars stat är medlem i EU, behöver också förbereda regeringen med tänkbara uppgifter som ges av EU, informera om EU:s arbete och upprätthålla medlemslandets intressen i EU (Poland, 2018).

Dessa befogenheter som en standardutrikesminister och den Höga Representanten har, påverkar också deras retoriska agerande. De måste följaktligen förhålla sig till den formella makt som de har fått och agera inom ramen för detta. För den Höga Representanten finns dennes befogenheter i fördragen, och måste agera utifrån både den formella makten som tilldelats samt de värderingar och normer som EU bestämt om (European Union, 2016).

2.2.2 Att definiera ledarskap

En funktion som en idealutrikesminister också bör besitta, som dock inte är bundet till befogenheterna, är politiskt ledarskap. Då det finns en förhoppning om att en idealutrikesminister ska efterfölja de huvudsakliga funktioner som presenterats tidigare, får denne genom sin position och de förväntningar som finns, en sorts ledarroll. Detta blir viktigt för en utrikesminister eftersom det handlar om både auktoriteten och legitimiteten att kunna utföra funktionerna samt att få stöd för sina olika ställningstaganden. Det politiska ledarskapet för en utrikesminister grundas sålunda i förväntningen av att denne representerar en stat och statens ståndpunkter till omvärlden, vilket gör att utrikesministerns roll innefattar politiskt ledarskap.

Burns har definierat ledarskap som någon som agerar på det sätt som följarna önskar, och efter deras åsikter och värderingar (Tömmel & Verdun, 2017, s. 104). Detta innebär att följare och ledaren ingår i en överenskommelse med ett gemensamt mål att sträva efter. För en utrikesminister handlar det således om att agera som staten och medborgarna önskar, och utan en sådan överenskommelse kan inte utrikesministern vara en ledare (Tömmel & Verdun, 2017, s. 104). Tömmel och Verdun (2017) fortsätter med att det finns tre typer av politiskt ledarskap, nämligen strukturell ledare, entreprenöriell ledare och intellektuell ledare. Dessa fokuserar sedan på olika aspekter där den första har fokus på strukturell makt, den andra förhandlingar och den tredje hur idéer påverkar makt (Tömmel & Verdun, 2017, s. 105). Ledarskap handlar således om makt och möjligheten att kunna påverka utfallet genom andra,

men också om vilka resurser som finns (Schoeller, 2017, s. 2). För en utrikesministers ledarskap innebär den strukturella makten således befogenheterna som tillkommer med positionen och entreprenörledarskapet blir förmågan att kunna förhandla med andra stater och upprätthålla en relation med dessa. Vidare finns det ytterligare två kriterier för ledarskap, som även Tömmel och Verdun (2017) identifierade, och det är gemensamma mål men också innovation (Schoeller, 2017).

Europeiska Unionen har ett komplext system med flera institutioner som har olika ansvarsområden, vilket också gör att det finns flera ledare (Tömmel & Verdun, 2017, s. 109). Utöver ledarna för de olika institutionerna finns också medlemsstaternas regeringschefer som ibland kan agera som ledare i olika situationer. Tidigare forskning rörande EU och ledarskap, tenderar att fokusera mer på det europeiska rådets ordförande eller kommissionens ordförande. Müller (2017) har bland annat fokuserat på kommissionens ordförande och vilken roll denne får för ledarskap, vilket är begränsat då kommissionen saknar vissa funktioner som en ledare bör ha. Trots detta har kommissionen en av de viktigaste delarna för ledarskap, nämligen dagordningen och möjligheten att lägga fram förslag (Müller, 2017, s. 130). Tömmel och Verdun (2017) förklarar detta med att de olika ledarna och institutionerna har olika roller. EU:s problem är således inte att det saknas ledarskap eller ledare, men inte heller att det är för många ledare, utan EU:s problem gällande ledarskap är att det är en komplex struktur mellan dessa ledare och institutionerna (Tömmel & Verdun, 2017, s. 109).

Det saknas också forskning om den Höga Representanten och ledarskap, men det innebär inte att den Höga Representanten inte är ledare och att rollen inte innefattar politiskt ledarskap. När den Höga Representantens internationella roll stärktes i Lissabonfördraget, blev också dennes ledarskap viktigare, eftersom rollen omfattar både internt och externt agerande (Denza, 2012, s. 484). Likt en utrikesminister, skall den Höga Representanten således leda både EU:s motsvarighet till ett utrikesdepartement och förhandla med andra aktörer. Den Höga Representanten har sålunda en vertikal, horisontell och organisatorisk ledarskapsposition (Aggestam & Johansson, 2017, s. 1206). Därför blir det också relevant att diskutera ledarskap i samband med en utrikesministers huvudfunktioner.

2.2.3 Rollteori

Agerandet av den Höga Representanten kommer förstås utifrån rollteorin. Rollteorin handlar om att den individuella rollen beror på den sociala kontext denne befinner sig i och de förväntningar som finns (Fellows & Kahn, 2013). Det rollteorin ämnar förklara är hur förväntningarna och socialnormer påverkar handling och agerande. Rollförväntningen blir som ett manus som aktören skall agera efter (Aggestam & Johansson, 2017, s. 1208). Det är inom ett större system som en roll skapas, och en roll finns därför inte utan sin sociala kontext som den existerar inom (Fellows & Kahn, 2013). Detta betyder att rollen, och handlingen, avgörs genom den sociala interaktionen med andra. Vidare avgörs den också av dennes egen förväntning av rollen, som visas genom handlande och verbalt agerande (Bengtsson & Elgström, 2012). I denna studie kommer fokus för denna interaktion vara på avsändaren och inte på mottagaren.

Rollteorin finns i alla sociala kontexter och där också organisationer ingår. Inom organisationer blir rollen starkt förenat med positionen. I organisationer finns det följaktligen förväntningar för vissa positioner som definieras genom specifika arbetsuppgifter, vilket sedan bestäms av organisationens normer och värderingar (Fellows & Kahn, 2013; Aggestam & Johansson, 2017). För att vara en ledare behövs följare och denne måste därför agera såsom följarna förväntar sig att en ledare skall agera. Det handlar således om förväntningarna och uppfattningarna från både medarbetarna och rollen i sig.

Detta skulle för den Höga Representanten innebära medlemsstaternas förväntningar och dennes egen förväntning på positionen. Den Höga Representantens förmåga att agera som medlemsstaterna förväntar sig, avgör sedan om ledarskapet är lyckat eller inte (Aggestam & Johansson, 2017, s. 1208). Den Höga Representantens agerande beror dock inte bara på medlemsstaternas förväntningar, utan också på omvärlden då det är en internationell roll (Bengtsson & Elgström, 2012). Dessa förväntningar på positionen och rollen som den Höga Representanten har, grundas i befogenheterna och därefter hur de uttrycks i agerande (Nationalencyklopedin, 2018). Det som dock måste tas i beaktning är att rollteorin är bunden till den sociala kontexten och sociala interaktionen, vilket i denna studie begränsas eftersom den har fokus på avsändaren. Rollteori handlar därmed om hur sociala kontexter kan påverka hur en aktör agerar inom organisationer. För den Höga Representanten handlar dennes roll om medlemsstaternas förväntningar, externa förväntningar och även positionens roll och

befogenheter (Aggestam & Johansson, 2017; Fellows & Kahn, 2013). Rollteorin används i denna uppsats som ett sätt att förstå den roll som den Höga Representanten antar genom sitt agerande. Agerandet förstås som ett uttryck för rollen som antas.

2.2.4 Analysschema

För att kunna utföra studien på ett effektivt sätt kommer ett analysschema presenterats. Detta analysschema grundar sig i de teoretiska delarna och presenteras därför i teoriavsnittet. Ett analysschema gör det möjligt att strukturera tillvägagångssättet och analysen, men bidrar också till intersubjektivitet.

Tabell 1. Analysschema

Analysschema					
	Får agera autonomt	Ledarskap	Medborgarnas intressen utomlands	Implementera policy och övervaka	Relation med andra stater
Den Höga Representanten Iranavtalet					
Tysklands utrikesminister Iranavtalet					
Den Höga Representanten Ukrainakrisen					
Tysklands utrikesminister Ukrainakrisen					

En standardutrikesminister har fem huvudsakliga funktioner, vilket är agera autonomt, upprätthålla relationen med andra stater, främja medborgarnas intressen utomlands, implementera och bevaka policybeslut samt kontakten med EU. Utförandet av dessa funktioner innebär också att en utrikesminister utövar en sorts politiskt ledarskap för utrikespolitiken. Det är utifrån dessa funktioner som studien baseras på och nedan diskuterar jag hur de operationaliseras.

Den första huvudsakliga funktionen som en utrikesminister har är att denne får agera autonomt gentemot andra aktörer. Operationaliseringen av autonomi kommer därför vara hur de förhåller sig till andra aktörer, således EU för den Höga Representanten och regeringschefen för utrikesministern. Fokus blir i hur stor utsträckning de kan uttala en ståndpunkt och en åsikt, eller om de överlämnar makten till andra aktörer. För den Höga Representanten blir det följaktligen om denne lämnar över ansvaret till europeiska rådet, medan för den tyska utrikesministern blir det huruvida denne yrkar på att lämna över ansvaret till andra aktörer såsom EU, FN och NATO.

Då autonomi till viss mån korrelerar med ledarskap presenteras operationaliseringen av ledarskap härnäst. I denna analys kommer ledarskap innebära och operationaliseras genom ställningstaganden i konflikt och förhandling samt tydligheten kring förmedlandet av åsikten. Det politiska ledarskapet ingår även i de andra punkterna, där fokus är på hur ståndpunkten uttrycks, hur den skall implementeras eller vilka argument som stärker den. Ledarskap blir istället hur tydligt en ståndpunkt förmedlas och uttrycks. Operationaliseringen grundas i rollteorin, om att förväntningen på en position ges uttryck i handlade och verbalt agerande. Den förväntning som finns på en utrikesminister och den Höga Representanten är att kunna representera en stat och dess åsikter genom att ta ställning i olika politiska händelser. Detta bidrar till att det ställningstagande som en utrikesminister tar påverkar dennes ledarskap.

Den andra huvudsakliga funktionen är relationen med andra stater och organisationer. Det kan handla om hur andra stater benämns, som exempelvis vän och allierad. I konfliktsituationer eller kontroversiella beslut, kan det mer handla om att uttrycka sig negativt om beslutet eller handlingen. Denna funktionen är sålunda mer situationsbundet i den bemärkelsen att relationen med en annan stat eller organisation beror på kontexten, vilket gör att det kan finnas skillnader i konflikt eller förhandling. Dessa skillnader kan bero på att det finns olika önskvärda resultat med de olika situationerna. Upprätthållandet av relationen med andra stater är inte något som enbart en utrikesminister besitter, utan också andra representanters sätt att förhålla sig kan påverka relationerna. Det som dock gör det till en utrikesministers huvudfunktion är att ansvaret för relationen ligger hos denne. Operationaliseringen av denna funktion blir således retoriken och förhållningssättet mot andra stater.

Den tredje funktionen, som egentligen hör ihop med den andra, innebär att utrikesministern skall verka för att skydda, främja och stödja sina medborgares intressen utomlands (Poland, 2018). För utrikesministern innebär det att denne behöver, likt den tidigare funktionen, uttrycka en åsikt och ståndpunkt som är förankrat i statens och medborgarnas intresse. Detta inkluderar både att främja sina värderingar och intressen utomlands, men också om medborgarna som befinner sig på plats. För EU innebär främjandet av europeiska värden och säkerhet för medborgarna i och utanför Europa. Operationaliseras av denna funktion blir således vilka argument som lyfts fram och vilka intressen som är viktiga att skydda och främja.

Den fjärde huvudsakliga funktionen handlar om vilka policybeslut som bör implementeras och övervakningen av implementeringen. Denna funktion är mer konkret i den aspekten att arbetsuppgiften är tydlig och förväntningen likaså. Hur detta däremot uttrycks, behöver operationaliseras för att kunna utläsa det retoriska agerandet. Operationaliseringen blir därför hur utrikesministern eller hur den Höga Representanten påstår att besluten skall genomföras eller hur ett ställningstagande skall trädas i kraft. Detta kan avgöras beroende på om det är den Höga Representanten som skall implementera ett beslut eller om det åtagandet ligger hos andra aktörer. För en utrikesminister kan det istället handla om beslutet skall implementeras på statlig nivå eller hos andra aktörer såsom EU och FN. Intresset blir sålunda vilken aktör som övervakar och implementerar beslut samt hur det framkommer i deras retoriska agerande.

Det som exkluderas från analyschemat men som ändå är en del av en standardutrikesministers huvudsakliga funktioner, är kontakten med EU. Detta kan vara en faktor som har betydelse för en utrikesminister vars land är medlem i EU eller har samarbeten med EU, men då syftet är att avgöra om den Höga Representanten agerar som en, är det inte relevant för studien.

3. Material och metod

3.1 Material

Det studien ämnade undersöka var på vilket sätt den Höga Representanten skiljer sig från en utrikesminister, och materialet som varit relevant för denna studie var uttalanden som dessa har gjort i form av tal. Detta material passar för studien, då den har för avsikt att studera hur retoriskt agerande skiljer sig mellan dessa två aktörer. Avgränsningarna som har gjorts var dels mängden tal och dels delarna i talen som var relevanta för fallstudierna som analyserats.

3.1.1 Motivering av Tyskland som fall

Då uppsatsen ämnat undersöka huruvida den Höga Representanten retoriskt agerar som en utrikesminister, behövde denne jämföras med en utrikesminister. Den ideala utrikesministers befogenheter har diskuterats tidigare, men det är inte med denna som den Höga Representanten bör jämföras med, utan en faktisk utrikesminister. Denna faktiska utrikesminister blir istället en validering av standardutrikesminister. Därför är jämförelsen inte med idealtypen av en utrikesminister, utan den kommer istället vara fakta som jämförelsen baseras på (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns, & Wängnerud, 2017).

Därför blir viktigt att diskutera vilken utrikesminister som kunnat jämföras med den Höga Representanten, då denne inte är bunden till en stat utan till en union bestående av flera stater. Det är uppseendeväckande att likställa den Höga Representanten med en utrikesminister, men som det har framkommit tidigare fanns det ambitioner om att positionen skulle vara likt en utrikesministers (Koehler, 2010). Vidare syftade studien till att jämföra hur dessa skiljer sig åt rörande retoriskt agerande, vilket därmed gjorde det lämpligt med denna typ av undersökning. För att studien dock skulle bli mer relevant och välgrundad behövde den Höga Representanten jämföras med en utrikesminister som agerar inom ett liknande politiskt system, som exempelvis Tyskland. Tyskland är EU:s största medlemsstat och har agerat som EU:s ledare i många politiska situationer under de senaste åren. Därför blev det också intressant att jämföra i förhållande till den Höga Representanten eftersom det dels inte har gjorts några jämförelser

mellan denne och en utrikesminister, och dels för att den Höga Representanten har svårare att konkurrera med en stark nation som Tyskland (Dijkstra, 2011, s. 5).

EU och Tyskland har ett likartat system. Tyskland är en parlamentarisk federation, där makten är delad mellan parlamentet och regeringen, och en del skulle även argumentera att EU är en, då unionen har vissa drag karaktäristiska för en federation (Bågenholm, 2013, s. 128). Både EU och Tyskland har således stater och delstater som de ansvarar för, i EU:s fall 28 stycken och i Tysklands fall 16 stycken. Tyskland, har likt EU, vissa politiska områden där makten ligger hos delstaterna och vissa politiska områden som ligger på nationell nivå. Liket EU, måste därför Tyskland balansera mellan delstaternas intressen och federationens intressen (Bågenholm, 2013, s. 128). Dock finns det en skillnad mellan vilka områden som Tyskland hanterar nationellt, och de områden som är överstatliga hos EU. Dessutom är EU också en internationell samarbetsorganisation, vilket skiljer sig från en självbestämmande stat. Däremot har EU även överstatliga områden som ger unionen makt att stifta lagar, likt en suverän stat (Bågenholm, 2013, s. 214).

Det finns därmed vissa likheter mellan Tyskland och EU:s politiska system, men också mellan den Höga Representanten och Tysklands utrikesminister. Både den Höga Representanten och Tysklands utrikesminister ska vara en extern representation och agera för staten och unionen (Amt, 2018; European Commission, 2018). De agerar också under starka ledare, som för den tyska utrikesministern är förbundskanslern och för den Höga Representanten är såväl regeringschefer som ordföranden för institutioner (Bågenholm, 2013). Det finns emellertid både fördelar och nackdelar med positionerna. För den tyska utrikesminister finns det mer enhetliga intressen, det tyska intresset, och därmed också möjlighet att kunna starkare uttrycka åsikter samt att snabbare ta ställning då denne enbart behöver en stats bekräftelse. För den Höga Representanten är den stora fördelen att denne kan tala för 28 stater och därmed får mer tyngd på den globala arenan.

Nackdelarna för den Höga Representant är däremot att det inte finns en enhetlig rörelse och ett enhetligt europeiskt intresse samt att det kan ta tid för alla medlemsstater att nå konsensus. Nackdelen för den tyska utrikesministern blir således att denne inte kan förhandla med samma tyngd, då det enbart är en stat som står bakom beslutet eller ståndpunkten. En stor skillnad mellan dessa positioner är dock hur många som arbetar på respektive departement. Den tyska utrikesminister har 11 652 medarbetare, men här ingår också de som arbetar på ambassader

runt om i världen (Amt, 2018). Den Höga Representanten har däremot avsevärt mycket färre medarbetare på European External Action Service, där arbetar det omkring 1500 personer, enligt en tjänsteman (Service, 2018). Detta visar på att det inte är en lika omfattande position och att den Höga Representanten inte har lika mycket resurser jämfört med en stats utrikesminister.

Sammanfattningsvis finns det både likheter och skillnader mellan Tysklands politiska system och EU:s samt mellan den tyska utrikesminister och den Höga Representanten. Den stora likheten mellan de politiska systemen är de federalistiska drag som de båda har. Den stora skillnaden är att Tyskland är en stat medan EU är en samarbetsunion, med överstatliga tendenser. Detta är både en för- och nackdel för den Höga Representanten, som därför kan representera 28 stater vilket ger större inflytande, men det kan finnas svårigheter att nå konsensus.

3.1.2 Motivering av fallstudier

För att analysera hur den Höga Representanten och en utrikesminister skiljde sig åt rörande befogenheter och agerande, behövdes också valet av fallstudier göras. I denna studie var det Iranavtalet och Ukrainakrisen, då de har varit prioriteringsfrågor som både EU och Tyskland har varit engagerade och centrala i. Dessa två fall lämpade sig för jämförelsen eftersom det var två politiska situationer där EU och Tyskland har haft en stor roll. Dessutom har båda dessa aktörer fått agera under andra starka ledare, vilket gör att deras roller var likartade. Nackdelarna med dessa fallstudier är dock att de var väldigt prioriterade och högprofilfrågor. Detta kan således bidra till att uttalandena var mer försiktiga och neutrala då mycket stod på spel. Vidare kan det också innebära att ansvaret för dessa högprofilfrågor lämnades över till andra aktörer, såsom regeringschefer, andra EU ledare eller andra organisationer. Att både en konflikt och en förhandlingssituation studerades berodde på att det kunde finnas skillnader i hur en utrikesminister agerar. Det kunde dels innebära en annan retoriskt och dels påverka ledarskap och autonomi. Därför blev det intressant att studera både Iranavtalet och Ukrainakrisen.

Iranavtalet som skrevs under 2013, handlar om ickespridning av kärnvapen och hade förhandlats om i drygt ett decennium. Förhandlingarna handlade inte bara om att

ickespridning av kärnvapen, utan också om fred i Mellanöstern och utvecklingen i regionen (Persson, 2013). Inför förhandlingarna var det USA, tillsammans Tyskland, Frankrike och Storbritannien, som agerande ledande och hotade med hårda sanktioner om inte Iran gick med på att förhandla (Seeberg, 2016, s. 3). De tre europeiska staterna kunde genom EU, driva att alla medlemsstater i EU skulle införa sanktioner, vilket skulle slå hårdare mot Iran. Dock var inte EU överens om hur hårda de ekonomiska sanktionerna skulle vara och därför tog det till efter Lissabonfördraget innan EU kunde förhandla mer enhetligt (Seeberg, 2016). Iranavtalet blev följaktligen en intressant fallstudie, eftersom både EU och Tyskland hade betydande roller för avtalet. Dessutom var Iranavtalet ett viktigt steg för EU:s gemensamma utrikespolitik, som också är intressant för att avgöra hurvida den Höga Representanten blivit mer som en utrikesminister (Seeberg, 2016, s. 7).

Iranavtalet var en förhandling och den andra studien som skulle studeras var istället en konfliktsituation, nämligen Ukrainakrisen. Denna konflikt började när Ryssland annekterade Krimhalvön 2014, vilket fördömdes av omvärlden. Trots att konflikten handlade om att Ryssland gick in i en annan stats territorium, handlade det också om historien mellan västvärlden och Ryssland (Zuiderveld, 2015). I väst var det USA och EU som anklagade Ryssland för att stödja prorebeller och vilja återta mark som de förlorat efter Sovjetunionens fall. I EU och Europa var det dock Tyskland och Angela Merkel som ledde vägen och formade EU:s utrikespolitik (Koeth, 2016, s. 102). Detta bidrog till att EU tillämpade det tyska sättet att utforma utrikespolitiken, som präglats av internationell lag och är mer baserad på normer och värderingar. Det tyska förhållningssättet till Ryssland blev också EU:s förhållningssätt, eftersom det fanns en förväntning på Merkel och Tyskland att ta på sig rollen som ledare. (Koeth, 2016; Fix, 2018). Dock hade sanktionerna mot Ryssland inte varit lika effektiva om inte EU också hade infört dem.

3.1.3 Motivering av tal som analysmaterial

Ytterligare en viktig del för studien var valet av analysmaterial för att utläsa det retoriska agerandet, vilket innebar tal av den Höga Representanten och Tysklands utrikesminister (bilaga 1). Inom politik och diplomatik är tal vanligt förekommande för att uttrycka sin åsikt och ståndpunkt (Moberg, 2016). Tal kunde följaktligen anses vara representativa för ståndpunkten eftersom dessa ofta är förberedda och genomtänkta. För politiker och andra

typer av makthavare handlar tal om att uttrycka en ståndpunkt genom språkbruket, men också genom rollen och auktoriteten som denne har. Vidare är tal, av framförallt individer som har en internationell roll, också ett sätt att meddela omvärlden om ståndpunkten och åsikten som en aktör, institution eller en stat har (Yang, 2011). Detta gör att publiken också blir relevant och påverkar sättet att uttrycka sig. För den Höga Representanten blir således publiken både EU:s medborgare och omvärlden.

Tal är ett av främsta verktygen som en diplomat och representant har, då ett rätt ord kan lösa något men ett fel ord kan få förödande konsekvenser (Yang, 2011). Vidare ökar betydelsen för vad som sägs i talen då dessa tal kan nå fram till en större publik, i och med de teknologiska framstegen. För diplomater och representanter blir det därför ännu viktigare att både vara tydligare om krav och intresse (Yang, 2011). Detta gäller både i att skydda och markera sina medborgares intressen, och samtidigt ställa krav på respondenten.

Valet att använda tal som material handlade således både om tillgängligheten och möjligheten att analysera vilken ståndpunkt som den Höga Representanten respektive Tysklands utrikesminister tog. Tillgängligheten av talen berodde på att de var publicerade på offentliga sidor, oftast EU:s egen hemsida (Commission, 2018) och tyska utrikesdepartementets egen hemsida (Amt, Federal Foreign Office, 2018). Detta bidrog till att det var på dessa sidor som talen hämtades ifrån, genom att använda sökfältet och söka efter relevanta tal. För att söka fram relevanta och användbara tal, användes sökorden: *Speech, Iran, Ukraine*. Vidare lades också *High Representative* och *Foreign minister* till på respektives databas. För att ytterligare begränsa databaserna till de tal som var relevanta, användes också tidsintervaller till sökningen. För talen som diskuterade Iranavtalet användes tidsintervallen 2006 – 2013, då dessa år ramade in förhandlingarna och avtalets avslut samt att dagens händelser kring Iranavtalet exkluderades. För talen som istället diskuterade Ukrainakrisen användes tidsintervallen 2014 – nutid, då konflikten började 2014 och ännu inte är löst. Vidare innebar dessa tidsintervaller att det både var olika Höga Representanter och olika utrikesministrar. Detta kan komma att ha betydelse för jämförelse, då de kan dels ha haft olika förhållningssätt och dels ha haft olika arbetssätt.

Förutom begränsningarna rörande tidsintervall och vilka sökord som var användbara, begränsades också antalet tal. För Iranavtalet användes fem tal av den Höga Representanten och tre tal av den tyska utrikesministern. Vid sökningen efter talen fick den Höga

Representanten 47 träffar medan den tyska utrikesministern fick 212. Anledningen till det höga antalet träffar för Tyskland berodde på att tidsintervallen inte gick att ställa in på sökningen. Att antalet tal sedan skiljde sig berodde på innehållet i talen, då den Höga Representanten oftare behandlade flera utrikespolitiska områden i sina tal. För Ukrainakrisen användes fyra tal av den Höga Representanten och fem tal av den tyska utrikesminister. I sökningen för dessa fall fick den Höga Representanten 131 träffar och den tyska 268, dock utan tidsintervall. I detta fall användes fem tal av den tyska utrikesministern då det ena talet endast diskuterade Ukrainakrisen till viss del, vilket gjorde att ytterligare ett tal behövdes.

3.2 Val av metod

Den metod som använts är en kvalitativ textanalys. En kvalitativ metod lämpar sig för studier där intresset är att få en djupare förståelse och gå in i detaljerna (Justesen & Mik-Meyer, 2011, s. 13), då syftet med studien var att få en djupare förståelse för den Höga Representanten och på vilket sätt dennes retoriska agerande skiljer sig från en utrikesministers. För att få svar på vilka skillnaderna som fanns, utfördes en kontrasterande jämförelse mellan den Höga Representanten och Tysklands utrikesminister, där fokus var på respektives retoriska agerande i Iranavtalet och Ukrainakrisen. Dessa händelser var intressanta att studera eftersom de dels var händelser som både Tyskland och EU har haft en betydande roll i och dels händelser som fortfarande var aktuella. Två fallstudier låg därmed i grund för denna studie, vilket inte är ovanligt för kvalitativa studier. Fokus för jämförelsen med den Höga Representanten var Tyskland, då Tyskland har varit både en ledande aktör inom och utanför EU.

Valet att använda en textanalys beror också dels på avgränsningen i tid och dels tillgängligheten. En intervjustudie hade exempelvis kunna genomföras, men där fanns problematiken med att få tillgång till intervjupersonerna, vilket hade varit svårt även utan tidsramen för uppsatsen. Det hade varit önskvärt för studien att kombinera en textanalys med intervjustudie, för att få en större överblick över situationerna och agerandet, men då intervjustudien inte var möjlig återstår textanalysen.

Trots att metoden för studien var lämplig behövs validiteten och reliabiliteten diskuteras. Validiteten innebär frånvaro av systematiska fel och att studien mäter det som den ämnar studera. Detta handlar således om operationaliseringen, vilket i denna studie har presenterats genom ett grundligt resonemang, som också skulle bidra till reliabiliteten. Reliabiliteten innebär intersubjektivitet, vilket är att en annan forskare skall med samma material kunna nå samma slutsats. För att få intersubjektivitet har studien baserats på ett analyschema. Validiteten och reliabiliteten grundades således i operationaliseringens resonemang och analyschemat.

3.2.1 Innehållsanalys

För att svara på forskningsfrågan om skillnaden mellan den Höga Representanten och en utrikesminister lämpade sig sålunda en textanalys (Justesen & Mik-Meyer, 2011, s. 14). Det finns olika sätt att utföra en textanalys och det som denna studie utgick ifrån var en innehållsanalys. En innehållsanalys kan vara både kvantitativ och kvalitativ, och syftar till att beskriva texten systematiskt (Bergström & Boreus, 2012, s. 50). Innehållsanalysen söker efter ett mönster i texten, som sedan kan jämföras med andra texter, vilket också gjordes i uppsatsens undersökning. En kvalitativ innehållsanalys har fokus på vissa relevanta delar av texten, och analyserar både explicit och implicit med hjälp av ett analyschema (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns, & Wängnerud, 2017, s. 211).

Denna uppsatsen använde följaktligen innehållsanalysen för att analysera den Höga Representanten och Tysklands utrikesministers tal rörande Iranavtalet och Ukrainakrisen. Detta innebar att studien var aktörsstyrd, då den ämnade studera på vilket sätt den Höga Representantens retoriska agerande skiljde sig från en utrikesminister (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns, & Wängnerud, 2017, s. 224). Det blev följaktligen relevant och intressant att läsa och analysera talens innehåll både explicit och implicit, med syftet att avgöra hur de har valt att agera retoriskt och förhålla sig till Iranavtalet och Ukrainakrisen. Det fanns sålunda en mening med att både studera vissa delar i talen och helheten för att få svar på hur de har agerat samt på vilket sätt det skiljde sig åt. Vidare blev denna innehållsanalys, som tidigare även förklarar, kvalitativ då det dels var en jämförelse mellan aktörer och dels syftade den inte till att räkna ord eller begrepp (Bergström & Boreus, 2012, s. 87).

3.3 Vetenskaplig utgångspunkt

Den vetenskapliga utgångspunkten för studien var realistiskt, eftersom studien ämnade undersöka det som styr aktörernas handling och strukturen dessa agerar inom (Justesen & Mik-Meyer, 2011, s. 15). Då syftet var att undersöka på vilket sätt den Höga Representanten skiljde sig från en utrikesminister, var studien av förklarande karaktär. Ansatsen för studien var också deduktiv, då det fanns givna frågor som ställdes till texterna.

4. Resultat och analys

Resultatet och analysen består av två delar som utgår ifrån analys-schemat. Då autonomi och ledarskap i viss mån är lika varandra och korrelerar, diskuteras dessa tillsammans. Därefter diskuteras relationen med andra stater och organisationer, främjandet av medborgarnas intressen utomlands samt implementeringen av policybeslut. Delarna behandlar både Iranavtalet och Ukrainakrisen tillsammans, eftersom det retoriska agerandet i dessa situationer är av intresse och inte fallen är i sig. Detta avsnitt blir således både en redogörelse över resultatet från talen och en analys av det.

Iranavtalet var en förhandling om att Iran inte skulle fortsätta utveckla kärnvapen och att omvärlden skulle minska sina ekonomiska sanktioner mot landet. Förhandlingarna handlade inte bara om ickespridning av kärnvapen, utan också om fred och utveckling i regionen. Det tog tid att nå detta avtal, vilket gör att de tal som använts är gjorda av flera personer. För EU:s del är de främst framförda av Catherine Ashton, den första Höga Representanten efter Lissabonfördraget, men även av Federica Mogherini. För Tysklands del, är talen framförda av två utrikesministrar, Guido Westerwelle och Frank-Walter Steinmeier.

Ukrainakrisen upptrappades när Ryssland annekterade Krim 2014, och grundade sig i hur Ukraina skulle förhålla sig till EU i väst och Ryssland i öst (Zuiderveld, 2015). Då Ukrainakrisen började 2014, är talen som använts av Federica Mogherini, som har varit den Höga Representanten under hela den pågående konflikten. De tyska utrikesministrarna är Frank-Walter Steinmeier och Sigmar Gabriel.

4.1 Ledarskap och autonomt agerande

Denna del ämnar undersöka ledarskap och autonomt agerande under både Iranavtalet och Ukrainakrisen. Operationaliseringen av ledarskap är uttalandet av en tydlig åsikt och ståndpunkt, vilket är något som både den Höga Representanten och Tysklands utrikesministrar gör i sina tal om Iranavtalet och Ukrainakrisen. Vidare påpekar både den Höga Representanten och utrikesministern att annekteringen av Krim är olaglig och att Ryssland kränkte Ukrainas territoriella integritet. I denna bemärkelse tar den Höga

Representanten ett lika stort ställningstagande som en utrikesminister genom att fördöma det ryska agerandet:

We do not and we will not recognize the illegal annexation of the Crimean Peninsula to the Russian Federation (Mogherini, EEAS Europa, 2018).

Let's be clear from the start what triggered this conflict: Russia's annexation of Crimea against the principles of international law, and the continuing combat in Eastern Ukraine (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2015).

Här gör således den Höga Representanten och den tyska utrikesministern liknande ställningstaganden och utövar därmed också likartat politiskt ledarskap. Vidare uttrycker de vid flera tillfällen att EU också står tillsammans med Ukraina och dess invånare. Den tyska utrikesminister väljer också att uttrycka att EU står med dem, trots att denne inte är en representant för EU utan för Tyskland. Den Höga Representanten Federica Mogherini uttalar sig emellertid ännu lite tydligare om att Krim tillhör Ukraina:

Crimea is Ukraine, Donbas is Ukraine. The people of Donbas are Ukrainians like you, the people of Crimea are Ukrainians like you (Mogherini, EEAS Europa, 2018)

Det som däremot skiljer sig i deras åsikt och ställningstagande, är hur arbetet för en lösning skall gå till. Inom detta område är den Höga Representanten mer vag och menar att Ukrainakrisen är en topprioritering för EU, men utvecklar inte vidare på hur de arbetar med situationen eller hur den bör lösas. Anledningen till detta kan bero på att denne inte har mandatet och stödet från europeiska rådet att uttala sig ännu, vilket också då beror på autonomi. Dock blir det anmärkningsvärt att den Höga Representanten inte hade de mandatet 2018, som är fyra år efter att konflikten började, vilket därmed kan indikera att dennes politiska ledarskap och autonomi inte är starkt nog. Den tyska utrikesminister kan nämligen i större utsträckning uttala sig om vilken väg Tyskland och EU bör ta:

Security and peace can only be achieved on a long-term basis with – and not against - Russia (Gabriel, Federal Foreign Office AMT, 2017).

[...]we cannot accept members of parliament who were elected to the Duma for illegally annexed Crimea as Representatives of Russia here in this Chamber (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2016).

I dessa citat och uttalanden går den tyska utrikesministern längre än den Höga Representanten, genom att tydligare förmedla vad som kommer att accepteras och vad som inte kommer att accepteras samt hur en lösning skall uppnås. Att den tyska utrikesminister kan yttra sig mer konkret i dessa typer av frågor, kan bero på autonomin och möjligheten till ett tydligare ställningstagande är större än för den Höga Representanten. Autonomin är således starkt kopplat till ledarskap och hur tydlig en ledare kan vara i konfliktsituationer likt Ukrainakrisen.

Att vara tydlig behövs inte bara i konfliktsituationer utan också i förhandlingar, som Iranavtalet. Inför förhandlingarna hade både den Höga Representanten och den tyska utrikesministern varit bestämda om att en diplomatisk lösning behövs och att fokus måste vara på avvecklande och ickespridning av kärnvapen. Likt Ukrainakrisen skiljer de sig inte markant i hur de ställer sig i frågan:

*On the EU side, we remain determined to work towards a diplomatic solution on the basis of our double-track approach, which combines pressure with dialogue
(Ashton, EEAS Europa, 2011)*

*I am convinced that in most cases we must keep a door of dialogue open
(Westerwelle, Federal Foreign Office AMT, 2011)*

Inför Iranavtalet var varken den Höga Representanten eller Tysklands utrikesminister lika skarpa som vid Ukrainakrisen, vilket kan bero på att situationen kräver en mer diplomatisk och pragmatisk hållning. De vill med sina uttalanden nå en lösning och ett avtal, medan Ukrainakrisen handlar mer om att markera mot Ryssland och ge stöd åt Ukraina. Dock är det fortfarande tydliga ståndpunkter som de framför, som därmed blir en form av ledarskap eftersom de tar ett beslut om vilken hållning som EU eller Tyskland bör ta. Deras ledarskap grundas i förhållningssättet gentemot Ryssland och Iran. Dessa delar av talen som identifierats som en typ av politiskt ledarskap, visar således att både den Höga Representanten och den tyska utrikesminister har liknande möjlighet i att uttrycka en ståndpunkt och därmed politiskt ledarskap.

Autonomin, som bygger vidare på ledarskapet, handlar om att den Höga Representanten och Tysklands utrikesminister lämnar ifrån sig makt till andra aktörer eller får ta beslut på egen hand. Rörande autonomin är den Höga Representanten tydligare i sina uttalanden om vilka

befogenheterna och möjligheterna till agerande är. Detta kan komma att uttrycka sig i att befogenheterna för att införa sanktioner finns hos andra aktörer men också om behovet att söka stöd hos andra aktörer.

*[...]I do not only speak representing the position of the European Union[...]
(Mogherini, EEAS Europa, 2018)*

[...]I will continue, in my capacity as High Representative, the role of my predecessor, Javier Solana in the international talks with Iran (Ashton, EEAS Europa, 2010)

I am sure that I can count on the support of this European Parliament in this work we are doing (Mogherini, EEAS Europa, 2018)

It was against this background that the Council decided to adopt further restrictive measures against Iran at the last Foreign Affairs Council (Ashton, EEAS Europa, 2012)

Det första uttalandet påvisar att den Höga Representanten har befogenheter att tala för EU och att representera EU utomlands, medan de andra istället lyfter fram begränsningarna för att agera autonomt. Dessa visar istället att den Höga Representanten måste söka stöd hos andra EU institutioner och att det finns gränser för vad positionen får och kan göra. Vilka dessa gränser är specificeras dock inte i talet. Vad talen och citaten därmed demonstrerar är att autonomin för den Höga Representanten är begränsad och att positionen mer handlar om att förmedla och representera en ståndpunkt som andra har förutbestämt.

Däremot finns det också begränsningar för den tyska utrikesminister inom Iranavtalet och Ukrainakrisen, då dessa situationer kan kräva större globala aktörer för att nå lösningar. Begränsningarna återfinns också i parlamentet, där stöd också kan krävas.

We in the European Union and NATO have been resolute in our response to the annexation of Crimea and the conflict in eastern Ukraine that is being bolstered by military support from Russia. Germany took on the chairmanship of the OSCE in these turbulent times (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2016)

German foreign policy only works in and through Europe (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2015)

Det som kan utläsas från dessa uttalanden är att autonomin för den tyska utrikesminister ändå är beroende av andra aktörer såsom EU och NATO. Ukrainakrisen och Iranavtalet är

situationer där Tysklands roll inte är tillräcklig, vilket i viss mån kan påverka utrikesministern eftersom denne behöver agera genom andra aktörer. Utrikesministern Gabriel hävdar rentav att suveränitet inte längre finns utan att det måste gå genom institutioner som EU (Gabriel, 2017). EU blir därmed den yttersta aktören för att hantera situationer som Iranavtalet och Ukrainakrisen, och begränsar då en utrikesministers kapacitet och autonoma agerande.

It is Germany's special role to keep channels of communication open and to seek dialogue (Gabriel, Federal Foreign Office AMT, 2017)

The German Government is pursuing a world free of nuclear weapons (Westerwelle, Federal Foreign Office AMT, 2011)

In my view, it also merits the support of all parties in this chamber and the support of other political players from outside the Bundestag (Westerwelle, Federal Foreign Office AMT, 2013)

Även dessa citat uppvisar att den tyska utrikesministern måste förhålla sig till en regering och ett parlament, vilket gör att dennes autonomi inte är påfallande starkare än den Höga Representanten. Vidare uppvisar de också att den tyska utrikesminister kan uttrycka en entydig hållning, att föra en dialog mot en kärnvapenfri värld, medan den Höga Representanten istället lyfter fram vilken hållningen som europeiska rådet tagit. Det som också skiljer dem är att den Höga Representanten måste förhålla sig till fler aktörer, även om utrikesminister också måste förhålla sig till andra.

Sammanfattningsvis går det att utläsa både vissa skillnader och likheter mellan den Höga Representantens och Tysklands utrikesminister gällande politiskt ledarskap och autonomi. De likheter rörande det politiska ledarskapet är att båda har möjlighet att uttrycka vilken ståndpunkt och vilket förhållningssätt EU och Tyskland skall ta. Den Höga Representanten kan därmed utöva ledarskap likt en utrikesminister. Enligt rollteorin handlar ett lyckat ledarskap också om att agera såsom följarna förväntar sig, det vill säga medlemsstaternas förväntan. Den förväntan som medlemsstaterna hade på den Höga Representanten var en enhetlig röst för EU samtidigt som medlemsstaterna behöll makten för utrikespolitiken. Därför blir det politiska ledarskap som den Höga Representanten utför lyckat, eftersom denne lyckas förmedla EU:s ståndpunkt till omvärlden utifrån det som blivit bestämd av medlemsstaterna. Det som den Höga Representanten dock inte kan göra lika stor utsträckning är att förespråka hur man skall agera, vilket den tyska utrikesministern kan. Då det politiska ledarskapet korrelerar med autonomi, finns det även vissa begränsningar för den Höga

Representanten som inte finns för en utrikesminister. Dessa begränsningar handlar om att den Höga Representanten lämnar ifrån sig ansvar till andra institutioner och förklarar att agerandet sker inom befogenheterna som denne har. Att den Höga Representanten är tydligare om vad befogenheterna är, kan bero på att denne måste förhålla sig mer till andra aktörer och behöver därmed också vara mer explicit kring befogenheter och autonomi än vad en utrikesminister behöver. Men att den Höga Representanten är tydligare rörande sina begränsningar, innebär inte att en utrikesminister inte har några. Den tyska utrikesminister begränsas av parlamentet, men också av att den Höga Representanten har möjlighet att agera för en union bestående av 28 stater, om denne har mandatet. I situationer likt fallstudierna innebär detta mer tyngd både kring uttalanden och implementering av sanktioner.

4.2 Relationer, intressen och implementering

Denna del av analysen kommer behandla hur den Höga Representantens retoriska agerande skiljer sig från en utrikesminister rörande relationen med andra stater, främjandet av medborgarnas intressen utomlands och implementering av policybeslut. Det först nämnda operationaliserades genom retoriken och sättet att förhålla sig till andra stater. Då denna del är mer bunden till kontexten kan det finnas skillnader mellan fallstudierna. I Ukrainakrisen finns det två tydliga sidor, Ukraina och Ryssland, vilket gör att både den Höga Representanten och Tysklands utrikesminister kan vara skarpare i tonen och tydligare välja sida. Iranavtalet som istället är en förhandling handlar mer om diplomati och att nå en överenskommelse, vilket gör att de är försiktigare i hur de uttrycker sig då de har ett mål som kräver en mer pragmatisk ton mot Iran.

We regret that Tehran has not followed up on the last meeting[...] (Ashton, EEAS Europa, 2010)

[...]Iran continues to violate its obligations (Ashton, EEAS Europa, 2012)

If Iran restores the trust that has been lost [...] (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2006)

I dessa citat blir det påtagligt att de är mer försiktiga i hur de uttrycker sig mot Iran och hur de väljer att benämna relationen till Iran. Deras sätt att formulera sig ger uttryck åt både besvikelse och fördömande av Irans agerande, vilket kan grunda sig i önskan att nå ett avtal där hårda ord inte skulle hjälpa. Vad den Höga Representanten och den tyska utrikesminister försöker göra med sina tal är istället att belysa fördelarna med ett avtal för både Iran och omvärlden. Implicit blir detta i viss mån en utsträckt hand till Iran, samtidigt som de vägrar vika sig i sakfrågan. I Ukrainakrisen uttrycker både den Höga Representanten och Tysklands utrikesminister sitt stöd till Ukraina och det ukrainska folket på ett väldigt explicit sätt, samtidigt som de fördömer det ryska agerandet. Fördömandet av Ryssland har tidigare konstaterats i citaten där de har beskrivit annekteringen av Krim som illegal, vilket också visar på ett avståndstagande från Ryssland och en distansering.

[...] Continue to work with our Ukrainian friends to invest in their resilience as much as we can (Mogherini, EEAS Europa, 2018)

We are supporting Ukraine [...] We support Ukraine through the IMF and the EU (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2015)

Russia's behavior towards Ukraine (Gabriel, Federal Foreign Office AMT, 2017)

I dessa citat blir det även tydligt att både den Höga Representanten och den tyska utrikesministern betraktar Ukraina som vän och allierad, medan de tar ett större avståndstagande från Ryssland. Deras uttalanden skiljer sig därför inte nämnbart när det gäller benämningen och relationen till andra stater. Däremot är den Höga Representanten mer tydlig i sina tal om att EU står med Ukraina och att EU kommer arbeta aktivt för att hjälpa och stödja Ukraina. Även den tyska utrikesminister påpekar att EU står med det ukrainska folket. Detta skulle kunna indikera att den Höga Representantens uttalanden och representation inte är tillräcklig, då också andra aktörer kan förmedla EU:s förhållningssätt och relationer.

Det blir således också tydligt att relationen med andra stater och det retoriska agerandet är mer kontextbundet, och beror på vad det önskvärda resultatet är. I Iranavtalet blir de mer försiktiga då de behöver Iran för att nå en uppgörelse, medan Ukrainakrisen istället handlar om att välja sida i en konflikt. Det finns därför en skillnad mellan det retoriska agerandet i konflikt och förhandling. Hur detta yttrar sig beror också på vilket intresse som finns i

situationen och hur det kan påverka medborgarna och staten. Det blir därmed väsentligt att avgöra vilka argument som lyfts fram och vilka intressen som är viktiga att skydda och främja i dessa situationer.

Många av de argument som lyfts fram i både Ukrainakrisen och Iranavtalet, handlar om europeisk säkerhet och de värderingar som Europa står för. Argumenten innefattar också samarbete med andra organisationer som NATO och FN, men också andra stater som USA och Kina. Det argumenten dock inte gör är att diskutera medborgarna som befinner sig på plats, utan argumenten handlar mer om främjandet av medborgarnas värderingar utomlands. Vad den Höga Representanten främst gör med sina tal är att skapa en europeisk gemenskap och betonar vikten av att EU tar en ledande roll. Vid flera tillfällen argumenterar den Höga Representanten om att Rysslands annektering av Krim var ett hot mot de värden och principer som EU och Europa är grundat på, vilket är anledningen till att EU arbetar aktivt för en lösning.

Keeping the focus on this is essential [...]. First of all, for our principles and values. Secondly, for Ukraine's sovereignty but also for the economy – both of Ukraine and of the European Union [...] and also for our collective security
(Mogherini, EEAS Europa, 2018)

There is no military solution to this conflict. There can only be a solution based on the values of our European peace order (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2015)

Det blir påtagligt i dessa citat att både den Höga Representanten och den tyska utrikesministern baserar sina argument på europeiska värderingar. Den Höga Representanten nämner det som det främsta argumentet men fortsätter också med att ekonomin och säkerheten är viktigt. Den tyska utrikesministers viktigaste argument är att det inte ska bli en militärkonflikt, och lyfter också fram säkerheten som ett intresse för medborgarna. Deras argument handlar således mer om konflikten och säkerhetsrisken om den skulle eskalera. Trots att Ukrainakrisen är en konflikt skiljer sig argumenten inte markant från Iranavtalet.

Our objectives remains to build confidence that the nuclear programme is exclusively for peaceful purposes (Ashton, EEAS Europa, 2010)

A nuclear balance of terror would be incredibly dangerous. And the only way to make our citizens more secure runs through non-proliferation and disarmament (Mogherini, EEAS Europa, 2017)

A negotiated solution is possible [...]. That is why I think this agreement is in our interests from a European point of view, in the interests of the West, and in the interests of the world as a whole (Westerwelle, Federal Foreign Office AMT, 2013)

Även inför Iranavtalet är fokus på säkerhet för medborgarna och omvärlden, som denna gång explicit uttrycks av den Höga Representanten. Dock är det den tyska utrikesministern som lyfter fram Europa och Europas intressen. Det som däremot skiljer Iranavtalet från Ukrainakrisen är att avtalet kräver mer än EU och Tyskland, utan för att nå ett avtal behövs även andra stater. Detta kan bidra till att argumenten inte i lika stor utsträckning handlar om den europeiska säkerheten och de europeiska värdena, eftersom andra stater också skall inkluderas. Argumenten om att skydda medborgarnas intressen utomlands skiljer sig således inte märkbart mellan den Höga Representanten och den tyska utrikesministern, varken i förhandling eller konflikt. De båda använder liknande argument och hänvisar till europeiska värden. Att den tyska utrikesminister också använder EU och Europa, kan vara en indikator att den Höga Representanten inte är tillräcklig i dessa situationer. Däremot kan det också vara en indikator på att EU:s roll är viktigare och att den tyska utrikesministern behöver argumentera till varför EU skall ta ett större ansvar och ansvara mer för åtgärderna som behöver göras. Detta handlar därmed om implementering av beslut och vem som bör ansvara för det, som också är den fjärde huvudsakliga funktionen som en utrikesminister har.

Implementering av policybeslut och övervakningen av dessa, är funktionen där den Höga Representanten och den tyska utrikesministerns retoriska agerande skiljer sig mest åt. För den Höga Representanten är det något som betonas i flera tal, medan den tyska utrikesministern nästan inte nämner det alls. Detta kan således bero på den Höga Representantens otydligheter kring befogenheterna och måste därför förtydliga att ansvaret för implementering är hos medlemsstaterna och det europeiska rådet.

[...] it is for the European Council at unanimity to adopt the sanctions and the measures but then it is for the Member States to monitor the implementations of these sanctions and to take appropriate measures, if needed (Mogherini, EEAS Europa, 2018)

We have our own elements as a commission to push and monitor this monitoring of the implementation from the Member States. But this is very much an issue that lies in their hands (Mogherini, EEAS Europa, 2018)

Den Höga Representanten framför tydligt att europeiska rådet måste godkänna sanktionerna och att medlemsstaterna måste övervaka implementeringen. Detta innebär att den Höga Representanten saknar den funktionen som en idealutrikesminister bör ha. Däremot innebär hybridinstitutionen som den Höga Representanten är, att en viss kontroll av implementeringen ändå finns eftersom denne också tillhör den europeiska kommissionen. Huruvida det är en förhandling eller en konflikt är inte av betydelse, utan dessa befogenheter är fortfarande hos medlemsstaterna. Det blir därför intresseväckande att den tyska utrikesministern inte uttrycker något rörande implementering och beslut i sina tal rörande Ukrainakrisen eller Iranavtalet. Det enda som denne nämner utöver att sanktioner behövs, är att implementeringens utformning måste bestämmas tillsammans med andra aktörer.

We need to agree on these five clear points and outline steps for their implementation. This can be done using the Geneva Statement of 17 April as a starting point (Steinmeier, Federal Foreign Office AMT, 2014)

Det som därför blir intressant med denna funktion är att den Höga Representanten diskuterar implementering och vem som ansvarar för det i sina tal, medan den tyska utrikesministern inte gör det. Båda diskuterar policybeslut och att sanktioner är nödvändiga, men den Höga Representanten förtydligar att det ansvar är hos andra aktörer. Att den tyska utrikesministern inte diskuterar detta kan bero på att denne själv ansvarar för det, eller att de åtgärder och policybeslut som önskas genomföras behöver ske på högre instanser såsom EU, NATO och FN.

Sammantaget skiljer sig inte den Höga Representanten och den tyska utrikesministerns retoriska agerande nämnvärt rörande relationen med andra stater eller främjandet av medborgarnas intressen utomlands. Det som främst skiljer deras retoriska agerande åt är diskussionen om implementering i tal, där den Höga Representanten är tydlig och den tyska utrikesministern inte alls berör ämnet. Detta kan vara en indikator på att den Höga Representanten saknar denna funktion, vilket därmed innebär att denne inte har de befogenheter som en ideal utrikesminister bör ha eller som en faktisk utrikesminister har. Vidare kan också den tyska utrikesministerns argument om europeiska värden och EU:s

relation med andra stater, vara en indikator på att den Höga Representanten saknar en standardutrikesministers befogenheter. Detta kan således innebära att den Höga Representantens retoriska agerande inte är tillräckligt och att den tyska utrikesminister därmed också har möjlighet att tala för EU. Däremot kan det också innebära att EU som aktör är viktigare och har mer tyngd i sina uttalanden, vilket bidrar till att andra stater såsom Tyskland vill framföra att deras åsikt, argument och relationer också är EU: s.

5. Slutsats

Syftet med denna uppsats var att undersöka om den Höga Representanten retoriskt agerar som en utrikesminister utifrån dennes befogenheter, då EU hade en ambition om en gemensam utrikesminister. Frågeställning som uppsatsen ämnat besvara var sålunda: *På vilket sätt skiljer sig den Höga Representantens retoriska agerande från en utrikesministers i förhandling och konflikt?*

Genom att studera tal av både den Höga Representanten och den tyska utrikesminister rörande Iranavtalet och Ukrainakrisen, visar resultatet att det finns vissa skillnader i deras retoriska agerande och i deras befogenheter. För att undersöka på vilket sätt den Höga Representanten skiljer sig från en utrikesminister utgick studien ifrån fem huvudfunktioner för en standardutrikesminister, som sedan jämfördes med den tyska utrikesminister som en bekräftelse av befogenheterna. Utifrån dessa fem huvudfunktioner blev det tydligt att den Höga Representanten besitter många av de befogenheter som en standardutrikesminister bör ha, men också att både den tyska utrikesminister och den Höga Representanten saknar vissa befogenheter. Det som både den Höga Representanten och den tyska utrikesminister har är ett tydligt politiskt ledarskap och en plattform att på ett bestämt sätt ta ställning i politiska händelser. Det som dock begränsar den Höga Representanten gentemot den tyska utrikesminister är bristen på lösningar. Trots det påvisar den Höga Representanten ledarskap likt en standardutrikesminister.

Som diskuterats tidigare korrelerar ledarskap med autonomi, och det är denna funktion som både den Höga Representanten och den tyska utrikesminister saknar vissa befogenheter som en standardutrikesminister bör ha. Det som främst saknas är möjligheten att på egen hand agera i situationer, eftersom den Höga Representanten behöver stöd från medlemsstaterna innan ett uttalande kan ske och den tyska utrikesminister behöver stöd från parlamentet. Den tyska utrikesminister är inte lika begränsad som den Höga Representanten i detta, men då de politiska situationer som studerats i denna uppsats har varit globala, har den tyska utrikesministerns autonomi ändå begränsats. Begränsningen handlar om att dessa situationer har krävt mer globala aktörers agerande och att en stats agerande inte blir lika betydelsefullt som EU:s 28 stater, samtidigt som också regeringschefen fått en större roll. Det blir därför påtagligt att en utrikesminister inte kan agera autonomt, men att en utrikesminister ändå har mer möjlighet till det än den Höga Representanten. Vidare bekräftas det även i denna studie,

som tidigare forskning lyft fram, att den Höga Representanten saknar autonomi (Helwig, 2013; Thym, 2011).

Det som dock inte skiljer den Höga Representanten och en utrikesminister är upprätthållandet av relationer med andra stater och organisationer och hur de främjar medborgarnas intressen utomlands. För den Höga Representanten och den tyska utrikesminister handlar det om att skydda och främja europeiska värden, oavsett om det är en konflikt eller en förhandling. Deras främsta argument är således säkerheten för europeiska medborgare. Likväl upprätthåller de relationer med omvärlden, men är skarpare retoriskt i en konfliktsituation, likt Ukrainakrisen, än en förhandlingssituation som Iranavtalet. Detta kan bero på att det finns ett mål med en förhandling, vilket gör att de behöver vara mer diplomatiska och pragmatiska än retoriskt skarpa.

Den sista huvudfunktionen som en standardutrikesminister bör ha, är också den som skiljer sig mest för den Höga Representanten, är implementering av beslut och övervakandet av detta. I sina tal är den Höga Representanten noga med att klargöra vilket ansvar denne har över implementering och övervakningen. Trots att det som kommissionär finns befogenheter över implementering, betonar den Höga Representanten att ansvaret främst ligger hos europeiska rådet och medlemsstaterna själva. Detta innebär således att den Höga Representanten till viss del saknar en av huvudfunktionerna för en ideal utrikesminister, vilket också visas genom den tyska utrikesministerns retoriska agerande. Den tyska utrikesminister diskuterar inte implementering och övervakning i sina tal, vilket kan bero på att denne har befogenheterna och därför inte behöver klargöra det.

De slutsatser som kan dras utifrån detta är att den Höga Representanten inte retoriskt agerar som en standardutrikesminister och inte har alla befogenheter som en utrikesminister bör ha. Dock visar studien också att inte den tyska utrikesminister heller har de befogenheter som en idealutrikesminister bör ha. Den Höga Representantens retoriska agerande skiljer sig inte markant i förhandling eller konflikt, utan den enda skillnaden är att retoriken är skarpare och tydligare i konflikt än i förhandling. Argumenten är således likartade i både förhandling och konflikt samt i det retoriska agerandet rörande ledarskap, autonomi och implementering förblir lika. Detta skiljer sig inte heller från hur den tyska utrikesministern retoriskt agerar. Det som emellertid skiljer den Höga Representanten från en utrikesminister, likt Tysklands, är

implementeringen och övervakningen av beslut samt att den Höga Representanten inte får agera autonomt.

Som tidigare forskning belyst beror oklarheten kring den Höga Representantens befogenheter i att ansvaret för utrikespolitiken finns både hos denne och hos medlemsstaterna (Koehler, 2010; Thym, 2011; Denza, 2012). Därför har fokus för studier kring den Höga Representanten främst varit på dennes roll och implementering. Trots att det fanns en ambition om en gemensam utrikesminister för EU (Thym, 2011), har inga studier gjorts där den Höga Representanten har jämförts med en. Denna studie har därför ämnat studera luckan och undersöka på vilket sätt det retoriska agerandet skiljer sig åt mellan en utrikesminister och den Höga Representanten. Utifrån rollteorin, beror detta retoriska agerande och det politiska ledarskap som agerande för med sig, om förväntningarna som finns på den Höga Representanten och på positionen. Då förväntningarna på den Höga Representanten var en gemensam röst för EU och en extern representation, är det inte utifrån teorin häpnadsväckande att denne också retoriskt agerar som en utrikesminister.

Den ambitionen som fanns i europeiska konstitutionen om en gemensam utrikesminister blev inte verklighet, men med den Höga Representanten har EU:s utrikespolitik harmoniserats. Det som tidigare forskning och fördragen visar är att titeln var den stora förändringen mellan konstitutionen och Lissabonfördraget. Detta innebär således att den utrikesminister som skulle tillsats skulle ha likartade begränsningar som den Höga Representanten. Vidare visar denna studie att också den tyska utrikesministern är begränsad, av sitt parlament och av andra aktörer. Den slutsats som kan dras från detta den Höga Representantens retoriska agerande är begränsat på ett liknande sätt som en utrikesminister. Denna studie är viktig för att förstå den europeiska integrationen, eftersom utrikespolitiken är det område som medlemsstaterna främst associerar med sin suveränitet och vill behålla kontrollen över. Att den Höga Representanten därmed agerar som en utrikesminister påverkar således suveräniteten, vilket gör att en studie om detta blir relevant för att förstå komplexiteten rörande utrikespolitiken, en gemensam utrikesminister och överstatlighet.

Det som denna uppsats har bidragit med till forskningen är att det finns skillnader mellan en standardutrikesminister och den Höga Representanten, och att den främsta skillnaden är autonomi. Vidare konstaterar studien också att den stora skillnaden finns mellan den Höga Representanten och en standardutrikesminister, än en faktisk utrikesminister. Det som dock

skiljer sig mest mellan en faktiskt utrikesminister och den Höga Representanten är implementeringen och övervakningen av implementeringen skiljer sig åt. Inom detta skulle det emellertid behövas mer forskning, eftersom det är grundat på den Höga Representantens diskussion om det och den tyska utrikesministerns avsaknad av det. Följaktligen skulle vidare forskning också kunna göra en liknande studie med en annan utrikesminister för att generalisera ytterligare.

Referenslista

- Aggestam, L., & Johansson, M. (2017). The Leadership Paradox in EU Foreign Policy. *Journal of Common Market Studies*, vol 55(6).
- Amadio Viceré, M. G. (2016). The Roles of the president of the European Council and the High Representative in leading EU Foreign policy on Kosovo. *Journal of European Integration*.
- Amt, A. (27-11-2018). *Federal Foreign Office*. Auswärtiges Amt DE. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/search?search=>
- Amt, A. (2018). *Federal Foreign Office - The German Missions Abroad*. Auswärtiges Amt DE. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aamt/auslandsvertretungen>
- Ashton, C. (19-01-2010). Statement on Iran. *EEAS Europa*. Hämtat från: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-10-4_en.htm?locale=en
- Ashton, C. (09-03-2011). *EEAS Europa*. Hämtat från The EU's approach to Iran: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-11-160_en.htm?locale=EN
- Ashton, C. (01-02-2012). *EEAS Europa*. Hämtat från Speech on Iran and its nuclear programme: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-11-160_en.htm?locale=EN
- Bågenholm, A. (2013). *Styrelseskick i elva länder + EU*. Stockholm: Liber AB.
- Baldi, L., & Pizzimenti, E. (2013). Old logics for new games: the appointment of the EU's High Representative for Foreign Affairs and Security Policy. *Contemporary Italian Politics*, vol 5(1).
- Bengtsson, R., & Elgström, O. (2012). Conflicting Role Conceptions? The European Union in Global Politics. *Foreign Policy Analysis*, 8(1), ss. 93-108.
- Bergström, G., & Boreus, K. (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Commision, E. (27-11-2018). *European Commission - Press Releases*. Europa EU. Hämtat från: <http://europa.eu/rapid/search-result.htm?quickSearch=1&text=>

- Crum, B. (2007). Parliamentarization of the CFSP through informal institution-making? The Fifth European Parliament and the EU high representative. *Journal of European Public Policy*, 13(3).
- Denza, E. (2012). The Role of the High Representative of the Union for Foreign Affairs and security Policy. i H.-J. Blanke, & S. Mangiameli, *The European Union after Lisbon: Constitutional Basis, Economic order and External Action*. Berlin: Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Devuyst, Y. (2013). The constitutional and Lisbon Treaties. i E. Jones, A. Menon, & S. Weatherill, *The Oxford Handbook of the European Union*. Scholarly Research Reviews.
- Dijkstra, H. (2011). EU External Representation in Conflict Resolution: When does the Presidency or the High Representative Speak for Europe? *European Integration Online Paper*, 15(1).
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Wolters Kluwer.
- European Commission, E. (2018). *European Commission - Federica Mogherini - High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy / vice-president of the Commission*. Europa EC EU. Hämtat från: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/mogherini_en#responsibilities
- European Union, E. A. (2016). *The EU's international roles*. Hämtat från https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/3637/eus-international-roles_en
- Europeiska gemenskaperna. (2005). *Fördrag om upprättande av en konstitution för Europa*. Belgien: Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.
- Fellows, S., & Kahn, W. (2013). Role Theory. i E. H. Kessler, *Encyclopedia of Management Theory* (ss. 672-674). Thousand Oaks: SAGE Publication, Ltd.

- Fix, L. (2018). The Different 'shades' of German Power: Germany and EU Foreign Policy during the Ukraine Conflict. *German Politics*.
- Gabriel, S. (05-12-2017). Europe in a less comfortable world. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/berliner-forum-aussenpolitik/909376>
- Helwig, N. (2013). EU Foreign Policy and the High Representative's Capacity-Expectation gap: A question of political will. *European Foreign Affairs Review* 18(2).
- Justesen, L., & Mik-Meyer, N. (2011). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Koehler, K. (2010). European Foreign Policy after Lisbon: Strengthening the EU as an international actor. *Caucasian Review of international Affairs*, vol 4(1).
- Koeth, W. (2016). Leadership Revised: How did the Ukraine Crisis and the Annexation of Crimea Affirm Germany's Leading Role in EU Foreign Policy. *Lithuanian Annual Strategic Review*, 14.
- Lissabonfördraget. (2018). *Lissabonfördraget: Hur ändras EU*. Hämtat från Protokoll och förklaringar som ska fogas till EU:s fördrag i enlighet med Lissabonfördraget: <http://www.lissabonfordraget.se/fordraget/protokoll.php#forklaring1>
- Müller, H. (2017). Setting Europe's agenda: the Commission presidents and political leadership. *Journal of European Integration*, 39(2).
- Missiroli, A. (2010). The New EU 'foreign policy' system after Lisbon: A work in progress. *European Foreign Review* 15(4).
- Moberg, S. (2016). What is all the talk about? A comparative analysis of linguistic strategies in the speeches of former swedish foreign minister. *Journal of Applied Journalism & Media Studies*, 5(2), ss. 219-243.
- Mogherini, F. (20-03-2017). High Representative/vice-president Federica Mogherini at the 2017 Carnegie Nuclear Policy Conference. *EEAS Europa*. Hämtat från: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/23056/high-representativevice-president-federica-mogherini-2017-carnegie-nuclear-policy-conference_en

- Mogherini, F. (12-03-2018). Speech by High Representative/vice-President Federica Mogherini at the Taras Shevchenko University. *EEAS Europa*. Hämtat från: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/41259/speech-high-representativevice-president-federica-mogherini-taras-shevchenko-university_en
- Mogherini, F. (23-10-2018). Speech by HR/VP Federica Mogherini on the situation in the Sea of Azov. *EEAS Europa*. Hämtat från: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-Homepage/52626/speech-hrvp-federica-mogherini-situation-sea-azov_en
- Nationalencyklopedin. (2018). *Rollteori*. Uppslagsverket. Hämtat från: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/rollteori>
- Persson, A. (2013). Konflikt om långt mer än kärnvapen. *Svenska Dagbladet*.
- Poland, M. o. (28-11-2018). *Responsibilities of the Minister of Foreign Affairs*. Hämtat från https://www.msz.gov.pl/en/p/msz_en/ministry/minister/responsibilities/
- Regeringskansliet. (28-11-2018). Utrikesdepartementets organisation. *Regeringskansliet*. Hämtat från: <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/utrikesdepartementets-organisation/>
- Schild, J. (2010). Mission Impossible? The Potential for Franco-German Leadership in the Enlarged EU. *Journal of Common Market Studies*, 48:5.
- Schlenker, A. (2015). Supranational, Intergovernmental or Democratic Legitimacy? Citizens' Evaluations of the EU. *European Politics and Society*.
- Schoeller, M. G. (2017). Providing Political leadership? Three case studies on Germany's ambiguous role in the eurozone crisis. *Journal of European Public Policy*, 24(1).
- Seeberg, P. (2016). The EU and the international sanctions against Iran: European and Iranian foreign and security policy interests, and changing Middle East. *Palgrave communications*.
- Service, E. E. (20-11-2018). Tjänsteman. (J. Strandqvist, Intervjuare)
- Steinmeier, F.-W. (26-06-2006). Speech by Federal Minister Steinmeier at an SPD conference on "Peace through Disarmament. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från:

International Law and Nuclear Non-Proliferation": <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/060626-abruestung/232734>

Steinmeier, F.-W. (07-05-2014). Speech by Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier to the German Bundestag on the situation in Ukraine. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/140507-bm-bt-ukraine/262002>

Steinmeier, F.-W. (29-05-2015). Speech by Federal Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier at the 8th Kyiv Security Conference. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/150529-bm-kyiv-security-conference/271986>

Steinmeier, F.-W. (16-03-2015). "Germany - Looking Beyond its Borders" - Speech by Federal Foreign Minister Steinmeier at "Carnegie Europe" in Brussels on March 16, 2015. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/150316-bm-carnegie/270110>

Steinmeier, F.-W. (13-10-2016). Speech by Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier at the Parliamentary Assembly of the Council of Europa. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/161013-bm-pv/284242>

Steinmeier, F.-W. (2016). Germany's New Global Role: Berlin Steps Up. *Foreign Affairs; New York, 95:4*.

Tömmel, I., & Verdun, A. (2017). Political leadership in the European Union: an introduction. *Journal of European Integration, 39:2*.

Thym, D. (2011). The Intergovernmental Constitution of the EU's Foreign, Security and Defence Executive. *European Consitutional Law Review 7*.

Westerwelle, G. (01-07-2011). Speech by Foreign Minister Guido Westerwelle at the 'Pugwash' Conference on nuclear disarmament and internaional peacekeeping. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/110701-bm-pugwash-conference/244168>

Westerwelle, G. (28-11-2013). Foreign Minister Westerwelle's speech to the German Bundestag on the E3 + 3 Geneva agreement with Iran, 28 November 2013. *Federal Foreign Office AMT*. Hämtat från: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/131129-bm-iran/258486>

Yang, M. M. (2011). President Nixon's Speeches and toasts during his 1972 trip to China: A study in diplomatic Rhetoric. *Rhetoric & Public Affairs*, 14(1), ss. 1-44.

Zuiderveld, R. (2015). Ukrainakrisen - detta har hänt. *Svt Nyheter*.

Bilagor

Bilaga 1

Bilaga 1: Tal	
Den Höga Representanten Iranavälet	
Ashon, Catherine (2010/01/19). Statement on Iran. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH10-4_en.htm?locale=en	
Ashon, Catherine (2011/03/09). The EU's approach to Iran. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH11-160_en.htm?locale=EN	
Ashon, Catherine (2012/02/01). Speech on Iran and its nuclear programme. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH11-160_en.htm?locale=EN	
Mogherini, Federica (2017/03/20). High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the 2017 Carnegie Nuclear Policy Conference. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från https://ec.europa.eu/haedquaters/haedquaters-hompage/23056/hp/newscenter/newscenter/secretary-general/secretary-general/2017-carnegie-nuclear-policy-conference_en	
Mogherini, Federica (2017/08/28). Speech by HR/VP Mogherini at the Opening session of the 2017 EU Ambassadors Conference. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från https://ec.europa.eu/haedquaters/haedquaters-hompage/23143/speech-hrp-mogherini-opening-session-2017-ambassadors-conference_en	
Den Höga Representanten Ukraina kisen	
Mogherini, Federica (2016/06/06). Speech by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the UN Security Council on the European Union - United Nations cooperation. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från https://ec.europa.eu/haedquaters/haedquaters-hompage/20443/speech-hr-high-representative-federica-mogherini-at-the-un-security-council-on-the-european-union-united-nations-cooperation_fr	
Mogherini, Federica (2017/02/18). High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the EU-UN cooperation. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från https://ec.europa.eu/haedquaters/haedquaters-hompage/23581/8/HHigh%20Representative%20Federica%20Mogherini%20on%20the%20EU-UN%20cooperation_en	
Mogherini, Federica (2018/03/13). Speech by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the Taras Shevchenko University. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från https://ec.europa.eu/haedquaters/haedquaters-hompage/23959/speech-high-representative-vice-president-federica-mogherini-at-taras-shevchenko-university_en	
Mogherini, Federica (2018/10/23). Speech by HR/VP Federica Mogherini on the Situation in the Sea of Azov. <i>EEAS Europa</i> , hämtat från https://ec.europa.eu/haedquaters/haedquaters-hompage/23626/speech-hrp-federica-mogherini-situation-sea-azov_en	
Tysklands utrikesminister Iranavälet	
Steinmeier, Frank-Walter (2006/06/26). Speech by Federal Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier at an SPD conference on "Peace through Disarmament: International Law and Nuclear Non-Proliferation". <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/106626-hompage/232734	
Westerwille, Guido (2011/07/01). Speech by Foreign Minister Guido Westerwille at the 'Pogwash' Conference on nuclear disarmament and international peacekeeping. <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/110701-hompage/244168	
Westerwille, Guido (2013/11/28). Foreign Minister Westerwille's speech to the German Bundestag on the E3+3 Geneva agreement with Iran, 28 November 2014. <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/131128-hompage/258486	
Tysklands utrikesminister Ukrainakrisen	
Steinmeier, Frank-Walter (2014/05/07). Speech by Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier to the German Bundestag on the situation in Ukraine. <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/140507-hompage/262002	
Steinmeier, Frank-Walter (2015/03/16). Germany - Looking Beyond its borders - Speech by Federal Foreign Minister Steinmeier at "Carnegie Europe" in Brussels on March 16, 2015. <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/150316-hompage/270110	
Steinmeier, Frank-Walter (2015/05/29). Speech by Federal Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier at the 8th Kyiv Security Conference. <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/150529-hompage/271986	
Steinmeier, Frank-Walter (2016/11/01/13). Speech by Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier at the Parliamentary Assembly of the Council of Europe. <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/161013-hompage/284242	
Gabriel, Sigmar (2017/12/05). "Europe in a less comfortable world". <i>Federal Foreign Office AMT</i> , hämtat från https://www.auswaertrikesamt.de/en/newsroom/news/bedtime-faam-aussenspolitik/090376	